

REDACȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 ..
Pe 1 lună .. 2 ..N-rii de Duminecă pe an 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un sir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

TRIBUNA

Monumentul dela Caransebeș.

Ieri, Duminecă, s'a desvilit în piața Caransebeșului statua M. Sale Impăratului și Rege Francisc Iosif I. Ea este menită să amintească foștilor grăniceri pe monarchul sub care au trăit o viață fericită, să fie un semn al grațitudinii pentru darul ce li-a făcut lăsându-le în proprietate pădurile și pășunile întinse.

Dacă atâta se spune, de sigur că suflitele tuturor grănicerilor erau să simtă împreună și ridicarea monumentului să fie o serbare asupra căreia între grăniceri să nu fie nici o diversiune.

Politica dominantă și-a ridicat însă pretenzii și aici. Dl Burdea și acoliții săi nu s'a mulțumit să se deie expresie credinței și grațitudinii ce grănicerii au pentru M. Sa, ci a ținut să deie întregului act caracter politic, măgulind amorul propriu al stăpânirii, decretând că *monumentul se ridică îndeosebi ca mulțumire pentru că granița a fost desființată și incorporată la patria mamă.*

Cu această devisă s'a pornit printre grăniceri colecta și în acest semn s'a făcut întreaga serbare de ieri.

Nimeni dintre Români n'a făcut guvernului așa serviciu: să accentueze așa de pregnant și să deie quasi o dovadă că Doamne, ce fericiți sunt grănicerii sub stăpânirea domnilor din Budapesta.

Guvernul d'acum, întocmai ca cel de pe vremea când s'a inițiat ridicarea monumentului, nici nu o să întârzie a exploata, la Curte, în favorul său acest fapt și a-l presintă ca dovadă de rezultatele fericite ale politicii sale față de — naționalități.

Iată de ce împotriva d-lui Burdea în fosta graniță se ridică, cu drept cuvânt, cele mai aspre învinuiri, iată de ce în aceeași vreme când oamenii dela putere îl desmeardă, Români sunt adânc mâhniți pentru »politica« d-lui Burdea. Căci nu era permis să amestece și politica acolo unde are loc numai sentimentul cel mai senin, nu era permis ca atunci când se ridică monumentul monarchului să caute pedestal și pentru sine și pentru guvern.

Monumentul din frumoasa piață a Caransebeșului trebuie să rămână semn neperitor al credinței neștrămutate a grănicerilor către M. Sa, iar nu să se lege de el tendențe politice. Grănicerii plâng adică după vremurile vechi, după zilele când un Doda și Seracin trăiau printre ei ca »oamenii Impăratului«

și n'au nici un motiv să se bucure de purtarea de grijă a cârmuirii din Budapesta. Dl Burdea poate alerga după grațiile guvernului, e liber să facă politica ce-i place, dar rămâne bine știut că obștea română condamnă politica d-sale și serviciile ce prestează guvernului n'au a face nici cu sentimentul dinastic, nici cu grațitudinea grănicerilor. Gloria că d-sa a aranjat serbarea poate să-i aducă beneficii, ea n'are să schimbe însă câtuși de puțin sentimentul de nemulțumire pe care nu numai grănicerii, dar întreaga Românie il are față de politica guvernelor ungurești șoviniste, guverne pe cari noi le vom combate cu aceeași hotărâre cu care dl Burdea le susține.

Schönborn și Bryan. Sub acest titlu »Budapesti Hirlap« (6 Oct.) scrie un prim-articol împotriva contelui Schönborn, președintele înaltei curți administrative din Viena. Năcazul patrioților împotriva lui Schönborn isvorește din următoarele împrejurări. Când a umblat, mai lunile trecute, prin Ungaria Bryan, fost candidat la președența Statelor-Unite, și-a făcut notițe politice și sosind acum acasă, a scris o carte despre stările de lucruri din Austro-Ungariei. Luând informațiuni dela bărbați politici maghiari, se înțelege: americanul a scris, o mulțime de nărozii supărătoare pentru monarchia Austro-Ungară.

Contele Schönborn a scris deci în »Figaro«, marele ziar parizian, un articol în care arată greșelile comise de Bryan și reduce la adevărata valoare cartea lui.

»Budapesti Hirlap« este cu atât mai supărat, cu cât așa zice: eminentul bărbat de stat Schönborn nu numai rectifică erorile lui Bryan (imperialiștii maghiari afirmă că n'a comis erori!), ci scrie despre Ungaria ca și când ar fi un fel de provincie austriacă. Cum »Figaro« e citit în cercuri largi franceze și pretutindeni în Europa, articolul lui Schönborn poate să »zăpăcească« pe mulți cari nu cunosc »temeinic« relațiile Austro-Ungare. El e păgubitor deci pentru Ungurii, cari apar astfel în lumina Austriacului, iar nu alui Bryan pe care își poate închipui ori și cine, cum l'au informat Ungurii.

Supărarea presei maghiare e cu atât mai mare, cu cât Schönborn este persoană oficială și nu s'a genat să subscrie articolul, dându-i și astfel o importanță și trecere mai mare. »Budapesti Hirlap« atacă nu numai pe Schönborn, ci și pe guvernul, care — zice — desigur — că a aprobat atacurile la adresa Ungurilor.

Românii la orașe.

Firul conducător în politica tuturor guvernelor ungare, ce se părăndară dela introducerea constituției în țara noastră, l-a format fără îndoială maghiarizarea naționalităților. În serviciul acestei cauze și-au pus toate forțele lor. Și frământați de aceasta luptă au neglijat în mod uimitor interesele față de starea economică și financiară a țării, ș'au lasat popoarele mai mult în grija sorții.

Tendența de maghiarizare este atât de infiltrată în rărunchii și creerii cârmuirilor noștri, încât numai prin acest mijloc cred, că vor răsări razele binelui mântuitor pentru toate popoarele concrezute oblăduirii și scutirii lor.

Nu e nevoie însă să accentuăm, că încercările și pornirile, toate jertfele avute până acum la îndeplinirea acestor tendențe, n'au adus nici măcar aproximativ acel rezultat de maghiarizare, ce cu dor fierbinte îl așteptau.

Cu toate acestea ele formează pentru noi o mare primejdie națională. Că în adevăr așa este, ne vom convinge, dacă vom arunca o privire cât de palidă asupra vieții culturale a Românilor dela orașe.

Acolo, unde suntem bine organizați și unde se dezvoltă activitate intensivă pe toate terenele, noi formăm elementul puternic și învingător.

Acolo cultura noastră birue și prinde teren în toate stratele. Să ne gândim nu mai la orașul Sibiu; Români din toate clasele au cultură românească, căci atât inteligența cât și clasa de mijloc își au societățile lor de răspândire culturală.

E foarte bine așa, și numai așa e bine. În alt mod nu putem pune stavilă curentelor străine, numai dacă Români dintr'un oraș trăesc în strânsă legătură unii cu alții, nu respirați și răsleți.

Este aceasta o necesitate ce se impune, căci vedem cum școala, cum instituțiunile culturale maghiare cu toate exigențele lor, nivelează deosebirile între oamenii de diferite origine și străduesc a le da caracterul unitar al statului.

Și acest caracter unitar al statului îl primește mai îngrabă clasa noastră de mijloc, ce e foarte slab organizată, în cele mai multe orașe fără nici o organizație. Meseriașii și industriașii noștri se înscriu la societăți culturale ungurești, i-au parte la ședințele acelor, și astfel pe neobservate se vād nutriți și încălziți de un spirit contrar dorințelor noastre.

Sirolin

Promovează apetitul și greutatea corpului,
dălătură tusa, fleγμα, asuda^{rea} noaptea.

Se prescrie zilnic de numeroși medici și profesori la
morburî de plumânî, catarurî, tusă convulsivă, scrofulosă,
influență.

Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, să se ceară totdeauna:
impachetarea originală „Roche“.

F. Hoffmann-La Roche & Co, Basel (Elveția).

„Roche“

Se capetă prescriindu-se de medic în
farmacii à 4 cor. sticla.

Dacă mai adaugem, că o însemnată parte din băeții nostri dela oraș cercetează numai școlile ungurești și pe lângă aceasta acasă nu primesc creștere românească, — căci sau tata sau mama nu-i din neamul nostru — putem vedea ușor rezultatele culturii maghiare în sinul nostru.

Am fost catichet la școlile maghiare din Arad, și a trebuit să constat durerosul fapt, că dintre 93 de elevi, 30 nu știau nici o vorbă românește. Și din acestea suflete pierdute are să se formeze clasă de mijloc!

Și să nu ne amăgească credința, că poporul român a luptat cu bărbăție contra tuturor vrășmașilor, cari și-au măsurat puterile cu arma. Cultura este mai puternică decât arma și brațele noastre vângioase sunt neputincioase înaintea ei. Contra culturii străine nu putem să răsbim numai dacă culturai noastre îi vom da o dezvoltare mai puternică și mai temeinică decât cum e aceea.

Spre acest scop — bine înțeles — se recer multe jertfe și mari lupte. Ar trebui să ne punem ca țintă, *cucerirea orașelor*. Să înființăm institute de creștere, societăți de lectură, reuniuni de tot soiul, dar mai ales orfelinate, căci îndeosebi de aici se recrutează clasa de mijloc.

Orfelinatele maghiare dau creștere la sute de ai nostri, dar crescându-i *nu i-au crescut pentru noi, ci pentru ei, tot în paguba noastră*.

Suntem săraci, vor zice unii. Avem însă nenumărate bănci, cari pot să aducă atâta jertfă națională, încât să dea o sumă anumită pentru ridicarea alor astfel de institute, unde se simte nevoie.

Luptând pentru cucerirea acelor orașe, unde și noi suntem un factor însemnat, am făcut mult și am câștigat un puternic mijloc de apărare contra culturii străine. Cu această armă cinstită vom putea împiedeca peirea alor multe suflete românești.

Petru E. Papp.

Statul și libertățile.

De dr. U. T. Mihaiu.

X.

c) Libertatea pressei.

Prin acea ce am spus de libertatea gândirii și a vorbei, am absolvat și taza libertății pressei. Acea ce e în favoarea gândirii și a vorbei se aplică și în presă. Presa e absolut necesară pentru reogindirea opiniei publice. Peste uniunea publică nu poate exista nici o lege. Opinia publică nu se poate instrămora sub nici un paragraf al penalității. Montesquieu a zis: *»Nu există delict de opinie.«* Dacă există în opinie vr'un delict, atunci el e moral, dar nu material, și statul nu are dreptul a se amesteca în ordinea morală a societății, numai în ordinea materială.

Un delict legal poate să zacă numai într'un act, dar nu în opinie. Opinia ar fi

numai atunci culpabilă, când manifestarea opiniei ar fi urmată de un act, atunci ea e conexă cu acest act, ea e complice cu acest act. Numai atunci. Un guvern care se amestecă în ordinea morală a lucrurilor nu mai e un guvern liberal și modern, ci teocratic și medieval. El scoboară în infernul evului mediu, unde guvernele erau pontificate, fariseice, bigote, macchiavelice. Nu trebuie să uităm nici odată, că acela guvern care se pretinde a pedepsi greșelile morale, ispitele și păcatele, nu are nici o limită pentru actele sale arbitrare. E absolut imposibil a fixa linia morală justă unde inocența devine păcătoasă și unde etica se transformă în un viciu. Legea poate cuprinde numai acte fizice, externe, dar nu procese psihologice interne. Morala, gândirea, religia, sunt lucruri absolut spirituale pe care legislatorul, fie el cât de dibaciu nu le poate încorpora în formă civilă. Limita e atât de delicată și diversă încât un guvern cu atari pretenziuni ecleziastice poate totul pedepsi dacă vrea, vorbe, gusturi, gânduri, semne. Aceasta e politica ticăloasă și sofistică a guvernului jesuit din Paragnay.

Guvernul depășește funcțiunea sa rezonabilă când invoacă legi pentru a se apăra contra libertății pressei. El are atunci pretenții a guvernă sufletele ca Moise ori ce Lycurg, ori chiar ca un Kalif asiatic. Prin asta a trecut limita normală. Nu există lege care poate să reglementeze presa. Idei se poate combate numai prin idei. Numai jurnalul poate lupta contra jurnalului. Presa e ca lanța cea celebră care singură poate se vindece ranele care le cauzează.

Producțiunea ideilor moderne au crescut guvernelor teocrate, misoniste, învechite peste cap și le-a svânturat peruca prăfuită. Revoluțiile mari de azi sunt revoluțiile ideilor. Ideile epuizate subminează guvernele, ideile moderne le dau puterea. Regimele pitulante, dogmatice, inaccesibile progresului liberal și spiritului reformativ, au devenit prizonierii prejudiciilor proprii și jertfele credințelor strâmte. Guvernele acestea să periclitează ele pe ele. Până când alte ministerele au ținut pas cu spiritul timpului, întinerind mereu prin sucul și duhul fructifer a progresului necurmat, se vor sugruma guvernele neliberale și reacționare în cătușele tradițiilor proprii și în retrogradismul morgei aristocrate. În sensul acesta poate să fie un guvern inamicul lui propriu cel mai mare.

Ideile progresului nu le poate nimeni nimici. Ele pot fi întârziate, dar nu omorâte. Ideea decapitată nu moare, stafia ei se ridică și e mai acerbă. Cel învins e în cazul acesta învingătorul. Ideile emancipează popoarele. Un popor ignorant, nu poate fi un popor liber. Lumina popoarelor e spaima despoților. Nime nu îngrijește ca aceste idei să străbată mai adânc și îndeobște în popor, decât presa. De aceea e presa pârghia cea mai puternică a înaintării unui popor, de aceea e libertatea pressei libertatea libertăților.

De aceea spunem încă odată, că guvernul este un organ de ordine interioară și

de apărare exterioară. Aceasta e sfera lui. Totul ce întrece sfera asta, e exaltivne, abus, diletantism. Dacă anină peste libertatea pressei vro *»lege damocla«*, atunci e libertatea pressei nimicită, acesta e sistemul de *»lettre de cachet«*, jurisprudența Bastillei, care deși s'a demolat până la ultima piatră și țandără, mai există încă în unele state europene. Aici consistă libertatea gazetarului în aceea, a nu fi închis.

Ce privește presa noastră proprie e de dorit ca să pătrundă tot mai adânc în popor. Presa românească trebuie să ezeceze singură un liberalism inteligent și generos dacă vrea să conducă societatea la un progres politic. Presa are la noi sarcina a exclude din politică totul ce respiră violența, a înlocui agitațiunea prin acțiune, disordinea prin mișcarea reflectivă, zgomotul prin lumină. Forța liberalismului zace în rezonul lui. Nimic nu-i poate fi mai străin, decât țipetele de dizordine, gâlceava, mișcarea fără regulă.

Rezonul vrea să învingă prin armele lui proprii. Toate auxiliarele resvrătite și volnici sunt inimicii lui. Noi cetim din cărțile deschise a istoriei că aceea ce e adevărat just, necesar, nu poate fi discutat ca ilegal, rău și temerar.

Prejudiciile se uzează și se prăbușesc prin discuția perseverantă. Liberalismul adevărat excuză orice nedreptate și pardonează orice prejudiciu învins.

Presă e menită a lărgi politica, a o înmări, a o ridică la cultul unui ideal.

Politica nu conzistă în a cerceta interesele materiale, fie ele cele mai aprobate și generoase. Ea este pentru un popor știința vieții. Politica riscă a se atrofia ori a se eclipsa dacă nu ar fi susținută de o stare economică zdravănă.

Reforme agrare, administrative, fiscale sunt bune, dar ele nu sunt totul. Fie o reformă cât de bună, ea nu posedă valoarea ei întreagă decât prin spiritul care o inspiră și acest spirit nu va fi nici odată inspirător decât atunci când va izvorî din o presă liberală, sănătoasă, lucrătoare.

O presă bună, e ca orice opoziție, fecundă.

Presă se poate impune țării și guvernului prin forța muncii, prin feconditatea spiritului, prin plinătatea concepțiilor politice ori economice. Acesta poate fi numai rolul și gloria oricărei opozițiuni liberale. Vocea unui jurnal bun poate umplea toată țara.

Pentru abonenți!

Rugăm stăruitor pe toți cei în restanță cu plata abonamentului să binevoiască a trimite neîntârziat sumele ce dătoresc. Am intrat în ultimul pătrar de an, și cum abonamentul este a se plăti înainte, e de rigoare ca toți să-și aibă plătit abonamentul. În caz contrar ne vom simți îndemnați a sista trimiterea ziarului.

Administrația.

HACKENDRE

architect cu dipolmă
și măestru zidar.

Cancelarie specială: Arad, strada Kápolna nr. 4.

Desvălirea monumentului din Caransebeș.

Caransebeș, 7 Oct. 1906.

Favorizat de o vreme admirabilă, zi caldă și senină, într'un cadru de frumusețe a naturii, căci Caransebeșul are o poziție nu se poate mai fericită, dl Burdea a reușit să facă în micul orașel o serbare nu atât populară, cât oficială: au participat adică, pe lângă Alteța Sa archiducele Iosif Augustin, primul-ministru Wekerle, ministrii Polonyi și Kelfalusi, secretarii de stat Szerényi și Molnár, vice-președintele Dietei, Rákovszky István, reprezentanți ai tuturor partidelor politice ungurești, o mulțime de deputați maghiari, fișpani, vicișpani și alți funcționari mari și mici.

Dintre deputații români au luat parte domnii C. Brediceanu și Dr. George Popovici din Lugoj.

Au ridicat solemnitatea zilei apoi participarea P. S. Sale Episcopului N. Popea, cu soaită număroasă, a fost adecă încunjurat de vicarul Filaret Musta, Dr. Olariu, Ghidiu, dr. Badescu, Drăgălina, G. Buru, G. Petrescu, Șandru, N. Ionescu, — iar dela Lugoj a venit P. S. Sa Episcopul V. Hossu, având ca soaită pe canonicii Boroș și Oprean și protopopol G. Popovici.

Orașul era foarte frumos pavoazat și ziua întreagă s'au tras salve.

Programul s'a executat întocmai.

Dimineața s'a oficiat liturghie în toate bisericile, participând persoanele oficiale, ofițeri și soldați (aceștia au tras salve).

La orele 10 și 27 minute a sosit trenul cu archiducele Iosif și ministri. La gară l'a întâmpinat cu o scurtă vorbire primarul Octavian Bordan. Archiducele îi mulțumește amabil și apoi vorbește mai mult cu episcopul Popea, cu dl Burdea, F. Musta și episcopul catolic Német, singurii cari i-au fost prezentați de fișpanul Pogány.

Serbarea dezvălirii statuei a început la orele 12.

C. Burdia de pe o balustradă ține o vorbire mai lungă asupra căreia vom reveni. Archiducele îi răspunde asigurându-l că M. Sa are o părintească dragoste pentru sușii sei.

O. Bordan ia cu mulțumire în primire statuia și promite în numele orașului că va păzi-o cu grijă.

Se depun coroane: contele Széchényi, din partea Casei Magnaților, Rakovszky István, din partea Dietei, Fialka din partea comitatului Caraș-Severin, contele Karácsonyi, din partea partidului constituțional, Hajdu, din partea partidului 48-ist, Darányi, din partea popularilor, Wekerle din partea guvernului și Burdea, o coroană de lauri, tricolor (unguresc) cu inscripție românească: »Prea grațiosului și bunului Rege — Dela foștii grăniceri ai regimentului româno-banatic Nr. 13«, — rostind, românește câteva cuvinte, singurele ce s'a zis românește în mijlocul acestui loc udat cu atâta sânge românesc.

Românii au izbucnit în sgomotoase strigări de »trăiască«.

Archiducele și toate somitățile au vizitat apoi monumentul, care reprezintă pe Rege în uniformă de husar, cum era nainte cu 30 ani, din bronz, la spate fond de marmoră albă, în stânga și dreapta câte un leu, tot din marmoră albă.

Când a trecut pe dinaintea lor, teologii români, în frunte cu directorul, pe cum și codrenii în uniforme, au aclamat călduros pe archiduce.

La 2 s'a dat masă la primar, unde a fost archiducele, episcopii, ministrul Polonyi și câțiva fișpani, iar banchetul de 300 tacă-muri la oțel.

Aici s'a ținut un sigur toast din partea lui Wekerle, pentru M. Sa.

Ordine exemplară pretutindeni.

Din România.

M. S. Regele a primit Vineri în audiență pe 20 dintre conducătorii celor 300 Români făgărășeni veniți să viziteze Expoziția.

Suveranul a binevoit a se întreține în special cu vicarul Făgărășului, Dr. I. Macavei, cu d-nii dr. I. Turcu, dr. N. Șerban, deputat dietal.

Pentru frați. Privitor la colecta ce s'a făcut pentru frații escursionisti, iată raportul final: S'a distribuit din subscrieri și donațiuni:

7.450 Volume și broșuri
2.000 Portrete
2.852 Note de muzică națională
1.500 Cărți poștale ilustrate.
13.802

Distribuire de cărți s'a făcut țăranilor bucovineni, precum și corurilor țărănești din Ardeal și Banat.

»Junii« plecând acasă înainte de începerea subscrierilor, am socotit că e bine ca soldul de lei 222.15 să fie destinat unei instituțiuni de dincolo.

Dând samă de întrebuițarea banilor ce ni-s'au încredințat ne facem o plăcută datorie de a mulțami instituțiunilor și persoanelor cari au contribuit prin bani sau cărți la această românească faptă.

I. G. Bibicescu, dr. I. G. Radovici, N. N. Săveanu și I. T. Ghika.

Ziazul »Neue Freie Presse« este informat că în cercurile competente vieneze se desminte știri iarului bucureștean »La Roumanie« cum că în curând ar avea a se începe tratative comerciale între România și Austro-Ungaria.

S'a stabilit în ultima conferință vamală, zice ziarul vienez, că de ocamdată să nu se înceapă tratativele cu România.

Manevrele regale din anul acesta sunt considerate ca o manifestare a puterii armatei, în anul jubilar.

Trupele ce iau parte în manevre au efectivul complet de războiu. Acelor trupe li-se vor adăoga în ultima zi de manevre și trupele din corpul II de armată.

Toate statele mari europene au trimis reprezentanți militari la aceste manevre.

M. S. Regele va fi însoțit pe câmpul de manevre precum și la revista trupelor ce se va face în ziua de 30 Septembrie, de toți ministrii.

Direcțiunea generală a serviciului maritim român, a fixat tariful de prețurile cari se vor plăti dela București-Constanța la Alexandria și chiar din celelalte orașe ale țării.

Biletele cari se vor liberă chiar și de ghișeurile căilor ferate vor fi valabile și pentru hrană.

Așa de pildă un bilet de dus și întors București-Constanța și Alexandria, cuprinzând și hrana, va costa 420 de lei clasa I și 260 de clasa II-a.

Un bilet numai de ducere și hrană va costa 285 lei clasa I-a și 177 lei și 05 bani clasa II-a și 41 de lei și 45 bani clasa III-a.

De asemeni se vor emite bilete pentru Alexandria dela găurile Craiova, Brăila, Galați, Iași, Predeal, Burdujeni, și Vârciorova.

Prețurile sunt destul de avantajoase, iar linia maritimă va fi deservita de noul și elegantul vapor »Impăratul Traian«.

Ieri, Duminecă dimineața s'a deschis la ateneu, congresul de științe sociale sub prezidenția dlui C. Disescu, profesor universitar, senator etc.

După amiază a avut loc primele conferințe. Dl V. Cogălniceanu va ține o conferință, trădând despre istoricul chestiunii țărănești.

Știri dela Expoziție.

Elevii școlii comerciale din Brașov. Cei 95 de elevi ai școlii comerciale din Brașov, au sosit în București.

Elevii sunt sub conducerea directorului domnului I. Vlaicu și profesorilor Sulică, Kellaru, dr. Stinghie.

La gară, au fost primiți de domnii Brătîlă directorul școlii comerciale din București și dnii Furnică, Periețeanu și Orghidan delegați ai Camerei de comerț din București.

La 22 au luat prânzul la Cooperativa, și după amiază au vizitat Expoziția.

Escursionistii stau până Marți în Capitală, de unde vor pleca la Constanța.

Escursiunea reuniunii silvicultorilor bucovineni la expoziția din București. În 10 Octomvrie va pleca cu trenul accelerat la orele 6 din Burdujeni peste Sinaia reuniunea silvicultorilor din Bucovina la expoziția din București și participanții vor vizita apoi și Constanța. Până acum s'au anunțat la această escursiune numai de tot puțini silvicultori români. Ne anunțându-se mai mulți vor avea în orice caz cam rea părere frații din București despre fondul gr.-or. din Bucovina.

Din Bucovina.

Ziar nou în Bucovina. Sub titlul »Apărarea Națională« primim la redacție numărul prin al unui nou ziar care va apare de trei ori pe săptămână în Cernăuț. Proprietari și auditori sunt: Dr. Eusebie Antonovici, Valerian Halip, Constantin Jescu, Vasile Maghior și Dorimedont Vlad.

În anunțul redacțional într'alte se zice: »Apărarea Națională« apare și intenționează consolidarea tuturor Românilor bucovineni sub un mic drapel; va fi pururea expresiunea cea mai fidelă a voinței nefalsificate a poporului și neamului românesc din această țară«.

Li dorim prosperare și succes noului confrate bucovinean.

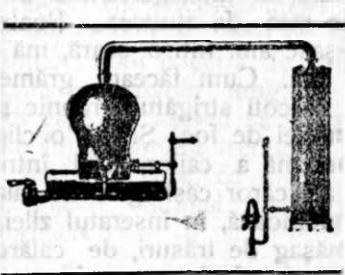
Ultime știri.

Congresul național bisericesc a fost convocat pe terminul reglementar de 1/14 Octombrie c.

Nagy Pál,

măestru căldărar în Budapesta

V. Váci-ut, nr. 64.

Căldări și recuzite de aramă roșie pentru ferberea spiritului, cognac, licher, comină și drojde.

Pregătirea verigelor (catene) de fer. Mare magazin stabil pentru aranjamente de băi (scalde). Aranjază și prevede cu cele trebuincioase tot felul de fabrici. Vase de aramă pentru hoteluri și restaurante; pentru ferbere de cafea; căldări pentru spălat și pentru vatra focului (sparchet) în cuină. Raporturi și cinctură cu prețuri foarte moderate.

Librăria editoare H. ZEIDNER Braşov (Brassó).

FONDAT ÎN 1867.

Cele mai bune cărți pentru școlile populare

FONDAT ÎN 1867.

cari sunt răspândite în mai multe ediții și cu cari s'au obținut în tot locul cele mai bune rezultate în învățământ sunt următoarele :

Abcdarul ilustrat I-a carte a copiilor de St. C. Alexandru, legat Cor. —40

Abcdar nou ilustrat pentru școlile primare de ambele sexe, de D. Dogariu. Partea I., legată —30 fil., Partea II., leg. Cor. —36

Carte de cetire ilustrată pentru școal. primare de G. Zaharia. Partea I. legată —48 fil., II., leg. Cor. —56

Cartea copiilor ilustrată de St. C. Alexandru, pentru cl. 2 primară, legată Cor. I.—, broș. —80

Carte de cetire pentru anii din urmă ale școlilor populare și de repetițiune, de D. Dogariu și N. Pilția, broșată Cor. I.—, leg. Cor. I'30

Abcdar maghiar întâia carte pentru deprinderea limbei maghiare în școal. pop. de Fr. Koós și Vasile Goldiș, Ed. V., leg. Cor. —40

A doua carte pentru deprinderea limbei maghiare, de Fr. Koós și V. Goldiș, Ediția II., legată Cor. —50

Manual de limba germană pentru școlile populare, de I. Dorca, legat Cor. —60

Aritmetica de E. F. Lurtz, pentru școal. populare, traduse de un învățator. Partea I., numerii 1—100, broșat Cor. —40 — Partea II., numerii dela 1—1000, ediț. 2, broșat Cor. —70 — Partea III. Frațiunile comune și decimale practica italiană, ect., br. Cor. I.— — Partea IV. Raporturi, proporțiuni, reguli de 3 simplă și compusă, ect. broșat Cor. I'80

Aritmetica de D. Dogariu, cu numerii întregi, ediția 2, broșată Cor. —60

Aritmetica pentru anii din urmă ai școlii populare primare, de I. Dariu, broșată Cor. —90

Geografia Ungariei de Dr. Nic. Pop și Vasile Goldiș. Elemente din geografia generală pentru școlile populare Ed. IX., cu harta Ungariei colorată broș. —60; cu harta neagră broș. Cor. —50

Istoria Ungariei și elemente din istoria generală pentru școlile populare, de Dr. Nic. Pop și N. Pilția. Ediția X., cu ilustrațiuni, broșată Cor. —40

Istoria Ungariei în legătură cu istoria universală, pentru școlile populare de S. Moldovan, broșat Cor. —40

Elemente din constituția patriei sau drepturile și datorințele cetățenești pentru școlile populare de Vasile Goldiș. Ediția II., legată Cor. —40

Fizica pentru școlile populare cu multe ilustrațiuni, de D. Făgărășanu, broșată Cor. —60

Elemente de fizică pentru școlile populare, de I. Dariu, Ediția V., legată Cor. —70

Economia câmpului și grădinaritul de G. Moian, broșată Cor. —50, legată Cor. —60

Elemente de muzica vocală pentru școlile populare, de N. Stoicovici, broș. Cor. —50

Colecțiune de cântece și cântări bisericesti pe note, pentru școlile populare, de N. Stoicoviciu. Partea I., broșat Cor. —50

Cărți auxiliare pentru școlile primare.

Conductor la aplicarea noului Abcdar, ilustrat, de D. Dogariu, broș. Cor. —24

Dicționar portativ român-german-maghiar, de H. Schlandt, broș. Cor. —20 — Ediția întreagă: român-german-maghiar, german-maghiar-român, maghiar-german-român, broșat Cor. —60, în pânză legat Cor. —80

Micul Cântăreț în biserică sau răspunsurile dela Sta Liturgie de I. Dariu, ediț. II., broșată Cor. —16

Micul rugătoriu în școală și acasă de I. Dariu, broșată Cor. —16

Cântece de trozi la Nașterea Domnului împreunate cu câteva cânturi naționale, broșată Cor. —20

Epistolie a Domnului Isus Hristos ce a trimis'o D-zeu din Cer, broș. Cor. —12 legată Cor. —20

Visul Născătoarei de D-zeu împreună cu rug. pentru tot creștinul, br. Cor. —12 legată Cor. —20

Sonorul sau frumos răsunătoarele plânso-cânturi la Mormântul Domnului de G. Ucenescu. Ediția IV., broș. Cor. —24

Versurile Nașterii Domnului nostru Isus Hristos. Ediția IV., broșată Cor. —12

Căiete de desemn, pentru școlile primare și civile.

Caiet de desemn pentru școlile populare și civile de A. Lukáts. Caietul I. cu 50 de modele. Caietul II., cu 40 de modele. Caietul III., cu 25 de modele, caietul à Cor. —20

Caiet de desemn pentru școlile de fete. Ediția 2-a Cor. —30

Modele pentru caligrafia română în școlile primare după sistemul prof. gimn. A. Lukáts, de și I. Dariu Cor. —20

Caiet de exerciții caligrafic cu diagonale Nr. 1 și 2 Cor. —06

Modele pentru caligr. maghiară și germană Cor. —24

☛ Caiete de probă stau la dispoziție.

Manuale pentru școlile medii

(gimnaziale, reale și școlile civile de fete).

Carte de cetire, pentru clasa I și II gimn. și reală, seminare, pedagogice și școal. super. de fete, de Ioan Popea, rev. de Dr. Constantin Lacea, edit. V., legat în pânză Cor. 2'40

Gramatica limbei române, pentru cl. I și II gimn. etc. de N. Bogdan, broș. Cor. 2.—, legat Cor. 2'40

Curs sistem. de gramatica limbei române întocmit pentru școal. secundare, după cele mai nouă recerinte ale instrucțiunii de N. Pilția, rev. de Nic. Sulică, prof. gimn. Ediția IV., volumul I. (Etimologia) Broșat Cor. 1'80

Curs de limba maghiară pentru școal. gimn. etc. prelucrată după Toepler de P. Budiu, prof. gimn., broșat Cor. 1'80, legat în pânză Cor. 2'20

Manual de limba maghiară, pentru clasa I și II gimn. etc. de N. Bogdan, prof. gimn., broșat Cor. 1.—, cartonat Cor. 1'20; pentru clasa II-a broșat Cor. 1.—; pentru cl. III-a broșat Cor. 1'50; pentru cl. IV-a broșat Cor. 1'80, cart. Cor. 2.—

Gramatica elementară a limbei germane, cu deprinderi de tradus germane și române, vârte printre reguli și cu vocabulele de I. Maxim, prelucrată de N. Pilția, broșat Cor. 2.—

Sintaxa limbei germane, întocmită pentru cl. super. ale școl. medii de N. Pilția, broșat Cor. 1'60

Gramatica latină pentru cl. I și II-a gimn., prelucrată după sistemul lui H. Perthes, de P. Budiu, Iosif și A. Bârseanu, broșat Cor. —70

Carte de cetire latină, pentru cl. I și II-a gimn. de P. Budiu, Iosif și A. Bârseanu, cu vocabular, broșat Cor. 2.—; pentru cl. II-a gimn. cu vocabular, broșat 2'40

Esplicări la cărțile de limba latină, pentru cl. I și II-a gimn., de P. Budiu, Iosif și A. Bârseanu, broșat Cor. 1'20

Sintaxa limbei latine, pentru cl. III și IV gimn. de V. Goldiș, prof. în pens. broșat Cor. 2'80

Gramatica limbei elenice, de Curțius—Iosif, broșat Cor. 5.—

Curs complet de limba franceză, de A. Vlaicu, metoda I. Fetter. Partea I și II, broșat 2'40; partea III Cor. 2'40; partea IV Cor. 2'80

Grammaire française, de A. Vlaicu, broșat Cor. 1'20

Geografie, pentru școlile medii, după D. Laky, de D. Făgărășianu și S. Moldovan. Tom. I. Regatul Ungariei, ediția 2-a, ilustr., legat Cor. 2.—

Geografia, pentru școal. medii, după D. Laky, de D. Făgărășianu și A. Bârseanu. Tomul II. Europa fără de reg. Mării-Mediter, broșat Cor. 1.— — Tomul III. Asia, Africa, Australia și America Cor. 2.—

Curs elementar de botanică și zoologie, pentru cl. inferioare etc., de G. Chelariu, partea II-a, broșat Cor. 2.—

Istoria universală, pentru școlile sec. de V. Goldiș. Volumul I. Evul vechiu, broșat Cor. 2.—

Aritmetica, de F. E. Lurtz. Partea III, fracțiunile comune și decimale, practica italiană, regula de trei simplă și compusă etc., broșat Cor. 1.— — Partea IV. Raporturi, proporțiuni, calcul societății și câteva alegațiuni. Terminul mediu, interesele compuse, calcularea facturilor, discontului, a hârtiilor de stat, a acțiilor. Purtarea și înducerea contului curent, contabilitatea industrială etc., broșat Cor. 1'80, legat în pânză 2'20

Cărți auxiliare și diverse.

Dicționar german-român, ptru școală și conversațiune, de Th. Alexi. 5-a ediție, broșat Cor. 3'60 — **român-german**, 2-a ediție, prelucrată și complectată. S'a aplicat în parte ortografa Academiei Române dela 1904, exclusiv cea mai nouă ortografie germană, broșat Cor. 4'50

Amândouă părțile legată într'un volum elegant în piele Cor. 10.—

Caractere morale, exemple și sentințe de Ioan Popea, prof., broșat Cor. 2.—

Incerări în literatură, de I. A. Lăpădat, broșat Cor. —50

Despre metrii în poeziile lirice a lui Horațiu, de I. Lengeru Cor. —50

Instrucțiuni populare, despre datorințele și drepturile de dare, de W. Niemandz, broșat Cor. 1'20

Bucătăreasa națională, carte de bucate cu 1465 de rețete, de I. C. Hîntescu, broșat Cor. 1'60

Pătăntile mult cercatei Griselde, istorioară morală prea interesantă, de Hîntescu, broșat Cor. —16

☛ Cataloage care vor apărea în curând se trimit franco în tot locul. ☛

☛ Învățători, librari și
☛ vânzatori primesc rabat. ☛

☛ Toate aceste cărți se pot procura
dela Librăria H. ZEIDNER, Braşov (Brassó). ☛

Mare magazin de specialități din Paris.

Aduc la cunoștința On. public, că

am deschis mare deposit

de instrumente medicale, legători, pentru vătămări, fâșii de legat pânțele, suspensorii, precum și articli optici, ca: ocheanuri pentru teatru și tabere militare și tot felul de ochielari

în ARAD, piața Andrássy Nr. 22.

Se roagă pentru binevoitorul sprijin cu stimă:

Deutsch Mihály.

Mare magazin de specialități din Paris.

„La Roma“ de Russu Șriann	Cor. 2.—	plus 10 fl. port
„Povestiri și schițe“ de S. Secula	1.—	5 „
„Nuvele“ de Emil Zola	Cor. 0.40	5 „
„Scolarul declamator“	0.50	5 „
„Stropi de roaună“	1.—	10 „
„Aur“ Const. Hodoș	1.50	10 „
„Telegrama“ farză în 3 acte	0.30	3 „
„Amicul Poporului“ T. Vuculescu	1.—	10 „

Hartmann és Müller

SCULPTORI

SZABADKA, I. kör, Zentai-ut nr. 488.

În stabilimentul nostru de zidit și cioplit iconostase să fac următoarele: iconostase, bolte bisericesti, tabernacule, ger-tovnice, altare, amvoane, icoane de părete, mese tetrapode, candelabre și sfesnice, rame, chiherii, triherii și alte obiecte bisericesti simple sau mai lusoase cu prețuri moderate și cu condițiuni avantajoase.

Raderea de prisos!

Cine voește se economisească banii, cine voește se cruțe timpul, cine nu voește se fie espus la vre-o boală de piele, acela se rade

cu „RASOL“

sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu care se poate rade de 30 de ori, 2.40 Cor. În provincie 3. Cor. plătindu-se înainte, se trimite gratuit. Cu mandat postal mai scump cu 20 fl. Pregătește și trimite

„RASOL“ Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

— Vanzatorilor da concesiume. —

Cel mai bun mijloc pentru stărpirea
părului

cu „RASOLIN“ -ul
foarte recomandat damelor,

Prețul unui borcan 2 Cor. în provincie 2.50 Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu mandat postal e mai scump cu 20 fl. Uni-o o o o cul pregătitor o o o o

„RASOL“ Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12
Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

Neinte de folosință.

După folosință.

**Nu mai este
boală de porci**

**dacă vei comanda vestitul
praful de nutreț**

din Seghedin.

Promovează apetitul porcilor, le curăță mâțele, prin ce capătă sânge proaspăt și curat, promovează de tot îngreșat, după folosință porcii nu se mai îmbolnăvesc.

PREȚUL unei cutii 50 fl. și 1 cor. La comanda mai mult mai ieftin. Revanzătorii au scăzământ la preț.

Se poate procura exclusiv la
Zenke Zoltán, Szeged.

Numai este incuietură de șezut!

S'a gătat cu durerea de stomacul și cu lipsa de apetit, dacă vei comanda preparatul meu de licor din plante ce întărește stomacul:

Barátital.

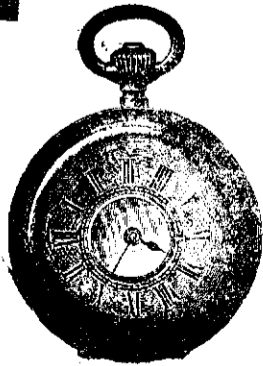
O sticlă familiară mare 4 coroane; 10 sticle mici 4 coroane; 1 sticlă 80 fleri.

Preparator: ZENKE ZOLTÁN, SZEGED.

De oarece contra perturbărilor de stomach și cu lipsei de apetit numai beutura DTAI „Barátital“ micle-losit, mă rog a-mi trimite cât mai curând 100 sticle rambursă.

Törökszentmiklós, 5 Noemvre 1905.

Garami Zsigmond, dir la școala citit

CELE MAI BUNE OROLOAGE

cele mai solide și cele mai după moda
juvaiericale atât pe bani gata cât și

IN RATE

pe lângă cheazășie de 10 ani și prețuri ieftine,
liferează cea mai bună prăvălie în aceasta
privință în întreaga Ungaria:

Brauswetter János
orologier — Szeged.

Se trimite CATALOGUE cu 2000 chipuri în cinste și gratuit.

Correspondențele să se facă în cât se poate
în limba maghiară, germană sau franceză.

Cel mai mare galonar de mobile și podoabe femeiești din țară.

**Fabrică de fireturi de mobile, galoane,
crepuri, crețuri, fireturi de perdele
și draperii, ciucuri, tivituri de co-
voare, nasturi de plapomă, rose,
rețele de pat, galoane și ciucuri
pentru care funebre:**

FRANKEL JAKAB
SZEGED

STABILIMENTUL DE INDUSTRIE: IPAR-UTCZA 1.

SERVICIU REPEDE, PROMT ȘI IEFTIN!